

**แนวทางการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วม
ของชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก
ตำบลนาคร้ว อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง**

**GUIDELINES ON PUBLIC RELATION OF DESTINATION PROMOTING BY LOCAL
PEOPLE PARTICIPATION: CASE STUDY OF WOOD CARVING BAN LOOK,
NA KRUA SUB-DISTRICT, MAE THA DISTRICT, LAMPANG PROVINCE**

กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย*

Kittisak Klinmuenwai

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาแนวทางการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก ตำบลนาคร้ว อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนและเพื่อประชาสัมพันธ์เป็นช่องทางในการจำหน่ายสินค้าและศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวจำนวน 200 คน ประชาชนในชุมชนบ้านหลุก จำนวน 200 คน และผู้นำชุมชน สล่าแกะสลักไม้จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณและการสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามความพึงพอใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน การสัมภาษณ์กลุ่มของผู้นำชุมชนและสล่า นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก

ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก มีสภาพทั่วไปที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ความรู้ ภูมิปัญญาการแกะสลักไม้ที่งดงามเหมาะที่จะเป็นที่ยานพาหนะผลงาน สินค้าการแกะสลักไม้ที่มีคุณภาพและแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาการแกะสลักไม้ เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน เพราะมีสิ่งแวดล้อมที่งดงามทั้งแม่น้ำจาง วัดบ้านหลุก ลานแสดงสินค้าการแกะสลักไม้ ข้าวไร่ และประชาชนในชุมชนมีความเป็นกันเอง มีความรู้ ความสามารถแต่ยังขาดทักษะในเรื่องการประชาสัมพันธ์และการตลาด

ชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก ตำบลนาคร้ว อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง มีความพร้อมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้การท่องเที่ยวภายในชุมชนกลับมาคึกคักอีกครั้งแต่ควรมีการสนับสนุนจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ในการให้ความสำคัญของการท่องเที่ยวและผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวยังชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุกมากขึ้นในด้านความสะดวกในการเดินทางควรมีป้ายบอกทางชัดเจนตั้งแต่ในตัวเมืองลำปาง ตลอดจนถึงชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุกและการจัดสายไฟให้อยู่ในระดับที่ความสูงของรถทัวร์เข้าถึงได้และควรพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวให้สามารถเชื่อมโยงกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ที่ใกล้เคียงอื่นๆ ได้

* อาจารย์สาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยว คณะพาณิชยศาสตร์และการบริหาร
วิทยาลัยอินเตอร์เทคโนโลยี

คำสำคัญ: การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์, การท่องเที่ยว, ชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก

ABSTRACT

This research study aimed: To find the ways to promote public relations Ban Look community Na Krua district carved wooden homes, Lampang Province. To promote tourism in Ban Look Na Krua district community. To promote the way how to sell Ban Look Woodcarving. And to study the local wisdom of Ban Look community. The participatory action research sample was 200 tourists, 200 people in the community, and 10 community leaders. Data was collected by means of quantitative and in-depth interviews. The instruments used in the study were the satisfaction questionnaire and public participation, then interviews with community leaders and experts. To analyze the average, the data analysis and guidelines for promoting public relations through Ban Look community involvement in woodcarving.

The results found that Ban Look Woodcarving community carved wooden's natural in generally conditions were abundant resources, the knowledge of local wisdom about wood carving suitable to be distributor of good quality wood carving products and good learning resources. Also there were spectacular, beautiful environment that tourists could come to learn the wisdom of Ban Look woodcarving, community's life, Yard carved wooden and also people in the community were very friendly, but they lack skills in public relations and marketing.

Ban Look Woodcarving community was ready to develop and publicity to promote tourism within the community reopened again. If we wanted to increase more tourists visited Wood Carvings Ban Look, Na Krua Sub-district, Mae Tha District, Lampang Province, it must be the support from various sectors including government agencies, the private importance tourism sectors and the materials promotional product to attract tourism. In terms to ease of travel, there should be facilities in the Ban Look Woodcarving community such as produced media to promote tourism and attracted tourists to the community, the high-speed cable, clear signs in Lampang city to Ban Look, Na Krua Sub-district and travel routes should be linked to the other nearby tourist attractions.

Keywords: Promoting Public Relations, Tourism, Ban Look Woodcarving Community.

บทนำ

การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศเป็นเครื่องหมายทางนโยบายเศรษฐกิจและสังคมของรัฐ ที่จะทำให้อุตสาหกรรมภายในประเทศ อีกทั้งยังเป็นตัวกระตุ้นสำคัญให้เกิดการขยายตัวทั้งด้านเศรษฐกิจ และการพัฒนาประเทศอีกด้วย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูง มีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญ นำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ การสร้างงาน และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้ ยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมขนส่ง รวมไปถึงการค้าและการลงทุน เมื่อ

ประเทศประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ และสามารถช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ในเวลาที่รวดเร็วกว่าภาคผลิตและบริการอื่นๆ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับนี้ มุ่งเน้นการป้องกันแก้ไขผลกระทบ ด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแนวทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) และวิสัยทัศน์ประเทศไทยสู่ปี 2570 โดยน้อมนำแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มาใช้ในการจัดทำแผน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบองค์รวมที่สร้างทั้งรายได้และกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมและยั่งยืน การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศเป็นเครื่องหมายทางนโยบายเศรษฐกิจและสังคมของรัฐ ที่จะทำให้เงินตราหมุนเวียนอยู่ภายในประเทศ อีกทั้งยังเป็นตัวกระตุ้นสำคัญให้เกิดการขยายตัวทั้งด้านเศรษฐกิจ และการพัฒนาประเทศอีกด้วย เนื่องจากการท่องเที่ยวภายในประเทศ จะก่อให้เกิดการจ้างงาน เกิดอาชีพภายในท้องถิ่นและเป็นการกระจายรายได้ ไปสู่ภูมิภาคเพราะกิจกรรมการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการผลิตในสาขาธุรกิจอื่นๆ การท่องเที่ยวภายในประเทศจึงถือเป็นการบริการและสวัสดิการทางสังคม ที่รัฐพึงส่งเสริมและจัดให้ประชาชน ซึ่งถ้าได้มีการดำเนินการโดยเหมาะสมแล้ว ก็จะเป็นรูปแบบของการศึกษาที่ช่วยพัฒนาโลกทัศน์ ยกระดับความคิด จิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อแผ่นดินเกิด และยังสร้างความภูมิใจ ความรัก ความหวงแหนในทรัพยากร ภูมิปัญญา และสมบัติทางวัฒนธรรม ปัจจุบันภาครัฐจึงมีความพยายาม ที่จะส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ ท่องเที่ยวในประเทศให้มากขึ้นโดยเฉพาะ การท่องเที่ยวภายในประเทศของคนไทย โดยการสนับสนุนและร่วมมือกับธุรกิจภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐภายในจังหวัดและท้องถิ่น ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อสร้างการรับรู้จากกลุ่มคนหรือสังคมภายนอกและดึงดูดใจให้มีการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี¹

จังหวัดลำปางมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนานกว่า 1,300 ปี มีความเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่อดีต มีการทำป่าไม้และมีการขนส่ง ค้าขายทางน้ำ ดังจะเห็นได้จากอาคารเรือนไม้จากสถาปัตยกรรมที่ยังคงอยู่ จากอารยธรรมและวิถีชีวิตที่มีความสุขแบบเรียบง่าย ที่ผู้อยู่อาศัยมีความสุข ภูมิใจกับความเป็นเมืองที่เก่าแก่ และมีรากฐานวัฒนธรรมที่ส่งผลมาถึงปัจจุบันพร้อมกับการรับสิ่งใหม่ๆ อย่างสมดุล ดังนั้นจังหวัดลำปางจึงมีโครงการลำปางแบรนด์ “นครแห่งความสุข ที่ไม่หมุนไปตามกาลเวลา” ซึ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุขและโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงพึ่งตนเอง ดูแลรักษาสีเขียวแวดล้อมควบคู่กันไป โดยยึดหลักการบริหารแบบหลักธรรมาภิบาลที่มีเป้าหมายจะประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดด้านการท่องเที่ยวของแต่ละอำเภอของจังหวัดลำปาง ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ธุรกิจที่มีเอกลักษณ์ และส่งผลต่อกระแสการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดลำปางมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดด้านการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงภูมิภาคอาเซียนเพิ่มมากขึ้นและเกิดการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจและสามารถแข่งขันสู่สากลต่อไปได้²

ชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุกประกอบไปด้วย 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 6 หมู่ที่ 11 และ หมู่ที่ 12 ตำบลนาครี อำเภอมะเท จังหวัดลำปาง เป็นหนึ่งหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง สำหรับคำว่า “หลุก” ที่เป็นชื่อหมู่บ้านในปัจจุบัน มีคำเรียกที่เพี้ยนมาจาก คำว่า “หลุบ” ซึ่งมีลักษณะคล้าย

¹ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559 :ออนไลน์ จากhttp://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114, สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2559

² ศูนย์การท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง, 2559 : ออนไลน์ จาก<http://www.lampang.go.th/travel/travel1.htm>, สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2559

กัณฑ์น้ำในปัจจุบัน เนื่องจากแต่เดิมลักษณะภูมิประเทศของหมู่บ้าน เป็นที่ราบสูง มีแม่น้ำอยู่ต่ำกว่าหมู่บ้าน การจะนำน้ำมาใช้จึงเป็นการยากลำบาก จึงมีการคิดนำหลุมมาใช้สำหรับวิดน้ำมาใช้ในชีวิตประจำวันของชาวบ้าน บ้านหลุก เป็นหมู่บ้านหัตถกรรมด้านการแกะสลักไม้ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดลำปาง ซึ่งคนในหมู่บ้านส่วนใหญ่มีอาชีพแกะสลัก ชาวบ้านหลุกมีการดำเนินวิถีชีวิตแบบพอเพียง ทำการเกษตร และแกะสลักไม้ เป็นอาชีพหลัก จนได้ชื่อว่าเป็นหมู่บ้านหัตถกรรมล้านนาด้านการแกะสลักไม้ สำหรับการแกะสลักไม้ของบ้านหลุกได้ ได้สืบทอดมาจากภูมิปัญญาของ พ่อสล่าจันดี แก้วซุ่ม ได้พบเห็นการแกะสลักไม้เป็นรูป ช้าง ม้า ขาขี้ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย นายจันดี จึงได้ซื้อมาเป็นแบบในการแกะสลัก ปรากฏว่าสามารถทำได้เหมือน จึงได้สืบทอดให้แก่คนในหมู่บ้านจนหมู่บ้านกลายเป็นบ้านหัตถกรรมด้านการแกะสลักไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลักที่เป็นเอกลักษณ์และได้รับความนิยมอยู่หลายอย่าง โดยมีผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์ที่ขายดี คือ ไม้แกะสลักเป็นรูปหัวช้าง ไม้แกะสลักเป็นรูปกางหมอบ ไม้แกะสลักเป็นรูปสิงโต และไม้แกะสลักเป็นรูปช้าง นอกจากนี้ที่บ้านหลุกแห่งนี้ยังมีผลิตภัณฑ์อื่นๆ อีกได้แก่ ครกไม้ โม่บាយไม้แกะสลักเป็นรูปนก ไม้แกะสลักเป็นรูปอินเดียนแดงและควายบอย ไม้แกะสลักเป็นรูปสัตว์ต่างๆ เช่น ม้า วัว ควาย แรด และช้าง ไม้แกะสลักเป็นรูปหัวสัตว์ เช่น หัวควาย หัวม้า และหัวสิงโต และไม้แกะสลักเป็นรูปดอกไม้ เช่น ดอกชบา และดอกทิวลิป นอกจากนี้มีมีแกนนำของชุมชนทั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและหน่วยงานราชการให้ความสนับสนุน ส่งเสริมบ้านหลุกเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวที่เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม สัมผัสบรรยากาศ วิถีชีวิตของชุมชน มีโฮมสเตย์บริการนักท่องเที่ยว รวมไปถึงการจัดโปรแกรมให้นักท่องเที่ยวมาเรียนรู้ ร่วมลงมือในการแกะสลักชิ้นงานต่างๆ ด้วย และยังเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญแก่นักเรียน นักศึกษา หรือคณะทัศนศึกษาที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้³

ปัจจุบันเป็นที่น่าเสียดายที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวและทัศนศึกษาในหมู่บ้านหลุกนั้นมีจำนวนน้อยลง การจำหน่ายสินค้ามีแนวโน้มลดลง ประกอบกับข้อมูลเกี่ยวกับบ้านหลุกที่เผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ ทั้งจากหน่วยงานต่างๆ เป็นข้อมูลที่ซ้ำและล้าหลัง ไม่มีการกระจายข้อมูลและประกอบกับสภาวะเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน ความนิยมของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนไป ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บ้านหลุกไม่เป็นที่นิยม หรือรู้จักของนักท่องเที่ยวเท่าไรนัก จึงเป็นที่มาของประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยมีความสนใจ ที่จะศึกษาการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ บ้านหลุกหมู่บ้านแกะสลักไม้โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ เพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวบ้านหลุกและเกิดการเข้ามาท่องเที่ยวในบ้านหลุกเพิ่มมากขึ้นด้วยและเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับประชาชนในชุมชนได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและการจำหน่ายสินค้าชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก ตำบลนาครี อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง
2. เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

³ ข้อมูลหมู่บ้านหลุกหมู่บ้านแกะสลักไม้ ตำบลนาครี อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

1. ศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก ตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

2. ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพด้านการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก ตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปางด้านการท่องเที่ยวตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องรวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ โดยมีขั้นตอนสำคัญดังนี้ 1) รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น 2) สร้างแบบสอบถาม 3) เก็บรวบรวมข้อมูล 4) วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล 5) จัดทำและนำเสนอรายงาน

วิธีการศึกษา ผู้ทำวิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเก็บแบบสอบถาม นักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่รวมกันจำนวน 400 คน ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนสิงหาคม 2560 เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้านการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก ตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง และแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และการสัมภาษณ์ประชาชนในชุมชนและชุมชนใกล้เคียงและผู้นำชุมชน ปราชญ์ท้องถิ่น สล่าแกะสลักไม้ พระสงฆ์ กำนัน นายกเทศบาลตำบลนาครีและสมาชิกเทศบาลตำบลนาครี จำนวน 10 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและนโยบายต่างๆของศักยภาพและแนวทางการจัดการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน หลังจากนั้นจัดเวทีเสวนาโดยประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อทำการสัมภาษณ์และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นแบบมีส่วนร่วมประเมินผลการดำเนินงานตามที่ได้ปฏิบัติและวัดผลการดำเนินงานจากตัวชี้วัดด้วยกำหนด เป้าหมายและผลการวิเคราะห์ศักยภาพต่อส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อการจัดกรโดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม พร้อมทั้งมีการหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการหาค่า IQC โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยวและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้มีส่วนได้เสียทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา ในแต่ละกลุ่มเพื่อเป็นการเสนอแนะทางการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก ตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ด้วยสถิติพรรณนาโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละและใช้แบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปความเรียงโดยนำมาจัดประชุมในรูปแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะ และนำผลทางการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก ตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปางต่อไป

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษาชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก ตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปางซึ่งได้ทำการศึกษาทั้งการ

สัมภาษณ์กลุ่ม การสำรวจแบบสอบถามจากประชาชนในชุมชนแคะสลักไม้บ้านหลุก หมู่ที่ 6 บ้านหลุก, หมู่ที่ 11 บ้านหลุกแพะ และหมู่ที่ 12 บ้านหลุกใต้ ผู้ศึกษาวิจัยได้รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ความน่าสนใจและประวัติหมู่บ้านชุมชนแคะสลักไม้บ้านหลุก หมู่บ้านหลุกเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ตั้งอยู่ในอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของหมู่บ้านเป็นที่ราบสูง มีลำน้ำจางอยู่ต่ำกว่าหมู่บ้าน ชาวบ้านจึงได้ใช้หลุมวิดน้ำมาใช้ภายในหมู่บ้าน ต่อมาคำว่าหลุมได้เพี้ยนเป็นคำว่า “หลุก” และกลายเป็นชื่อหมู่บ้านในที่สุด งานแคะสลักไม้ในหมู่บ้านหลุกเริ่มขึ้นจากนายจันทร์ดี แก้วซุ่ม ซึ่งได้รับการถ่ายทอดความรู้การแคะสลักไม้มาจากบรรพบุรุษตั้งแต่ปี พ.ศ.2498 ต่อมาประมาณปี พ.ศ.2506 สล่าจันทร์ดีได้เดินทางไปอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ได้เห็นงานไม้แคะสลักเป็นรูปช้างและม้าวางขายอยู่ที่ตลาดแม่สาย สล่าจันทร์ดีจึงซื้อช้างและม้าแคะสลักมาอย่างละหนึ่งตัว เพื่อนำมาเป็นแบบในการแคะสลัก ได้ทดลองแคะสลักไม้จามจุรีหรือไม้จำปาเป็นรูปช้างและม้าตามตัวอย่าง หลังจากทดลองฝึกฝนอยู่ช่วงหนึ่ง เขาก็สามารถแคะสลักไม้ที่สวยงามได้ในที่สุด ต่อมาสล่าจันทร์ดีก็ได้ทดลองแคะสลักรูปหัวเก้ง หัวควาย และสัตว์อื่นๆ จนสามารถแคะสลักไม้เป็นรูปสัตว์ได้หลายชนิดผลงานของสล่าจันทร์ดีมีความสวยงาม จึงเป็นที่ชื่นชอบของผู้ที่พบเห็นและเริ่มมีคำสั่งซื้อเข้ามาเรื่อยๆ จนสล่าจันทร์ดีไม่สามารถแคะสลักไม้ได้ทันตามความต้องการ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการแพร่ขยายการทำไม้แคะสลักในหมู่บ้านหลุก สล่าจันทร์ดีได้ชวนให้คนในหมู่บ้านมาหัดแคะสลักเป็นสล่าแคะสลักไม้ในหมู่บ้านได้เพิ่มขึ้น ได้สอนขั้นตอนการแคะสลักไม้อย่างละเอียดให้กับชาวบ้านที่มาศึกษาโดยเริ่มจากการแคะสลักไม้เป็นรูปสัตว์ที่มีขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่ ทั้งสล่าจันทร์ดีและชาวบ้านที่มาเรียนแคะสลักต่างก็ได้ผลิตผลงานไม้แคะสลักออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังได้รับแคะสลักตามแบบหรือตามความต้องการของลูกค้า ต่อมาช่างแคะสลักแต่ละคนก็ได้ไปถ่ายทอดความรู้การแคะสลักให้กับบุคคลในครอบครัวและเพื่อนบ้าน จนสมาชิกส่วนใหญ่ของหมู่บ้านหลุกได้ทำงานแคะสลักไม้เป็นอาชีพเสริม⁴

ชาวไม้มุงสะพานธรรมจริยคุณราชภัฏอนุสรณ์ สะพานไม้เก่าที่ทอดยาวข้ามฝั่งแม่น้ำจางหรือคือสะพานธรรมจริยคุณราชภัฏอนุสรณ์แต่ชาวบ้านนิยมเรียกว่า “ข้าวไม้มุง” โดยท่านพระครูธรรมจริยคุณ หรือตุ้เจ้าคำปันท่านได้มีแนวคิดสร้างสะพานขึ้นมาเพื่อให้ชาวบ้านได้เดินทางไปมาระหว่างสองฝั่งได้สะดวก จึงได้ขอความร่วมมือกับชาวบ้านสร้างสะพานไม้ไผ่ขึ้นมาแต่พอถึงช่วงน้ำหลากสะพานไม้ไผ่ก็พังเสียหายไปถึงสองครั้ง แต่ท่านก็ยังไม่วางใจที่จะสร้างใหม่ขึ้นมาอีกและต้องแข็งแรงมากขึ้นเมื่อในปี พ.ศ. 2518 จึงมีการสร้างขึ้นใหม่อีกครั้งโดยการสร้างสะพานโดยสคอนกรีตขนาดใหญ่จำนวน 12 ต้นเป็นฐานรองรับซึ่งการก่อสร้างครั้งนี้ไม่มีวิศวกรหรือสถาปนิกแต่อย่างใดเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านแบบแท้จริงซึ่งมีความแข็งแรงและคงทนมาจนถึงทุกวันนี้

วัดบ้านหลุก วัดบ้านหลุกเป็นศาสนสถานที่มีศิลปะเก่าแก่สร้างขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2488 ทั้งยังเป็นวัดที่ใช้ในการทำกิจกรรมทางศาสนาของชุมชน ผู้ที่มาเที่ยวชมจึงสามารถสัมผัสกับวิถีชีวิตและการทำบุญตามแบบพื้นบ้าน ภายในวัดบ้านหลุกมีอาคารเสนาสนะที่เก่าแก่ ได้แก่ กุฏิไม้สัก ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรม

⁴ ผู้ใหญ่สมพงษ์ ใจจา, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านหลุก ตำบลบ้านหลุก อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

แบบพื้นบ้านตามแบบภาคเหนือ สร้างจากไม้สักทั้งหลัง ภายในภูมิงานศิลปกรรมเก่าแก่ คือ ชุ่มประตู่หางวัน ซึ่งเป็นชุมประตู่ห้องทางทิศตะวันออก ตัวชุมทำจากไม้แกะสลักลงรักปิดทองประดับแก้วเงินและมีลายดอกบัวบาน ชุ่มประตู่หางหงส์ เป็นชุมประตู่ห้องทางทิศตะวันตก ทำจากไม้แกะสลักลงรักเขียนสี มีลวดลายเป็นพญาลง ซึ่งเป็นสัตว์คล้ายมังกรมีเขาและมีปีก ลำตัวของพญาลงนั้นเกี่ยวกันอยู่ แต่ในปัจจุบันได้มีการสร้างเพดานปิดบังชุมหางวัน และชุมประตู่หางหงส์ คงเหลือให้เห็นแต่เพียงเสารับชุมหรือเสาหอมเท่านั้น ภายในวัดบ้านหลุกยังมีอาคารเสนาสนะที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งคือหอธรรม หรืออาคารเรียนโรงเรียนปริยัติธรรมเก่า หอธรรมนี้ถูกสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2493 ในการก่อสร้างนั้นได้มีการขนก้อนหินปูนจากบนดอยลงมาป็นเพื่อใช้ก่ออิฐและใช้ฉาบ ในอดีตได้ใช้หอธรรมแห่งนี้ถูกใช้เป็นที่พักศึกษาพระธรรมของพระและเณร แต่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนมาใช้เป็นที่เก็บของของวัด

พระธาตุดอยผาปูน (พระธาตุอุโมงค์ เสด็จมณีนี) พระธาตุดอยผาปูนเป็นศาสนสถานศักดิ์สิทธิ์สำคัญคู่ชุมชนที่อยู่ในความดูแลของวัดบ้านหลุก สถานที่แห่งนี้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2504 และแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2505 โดยมีพระธาตุเก่าแก่ที่ชาวบ้านถือว่าเป็นพระธาตุศักดิ์สิทธิ์คู่หมู่บ้านประดิษฐานอยู่บนยอดดอยผาปูน ที่ดอยผาปูนแห่งนี้ยังมีรอยพระบาทข้างซ้ายเหยียบก้อนหินผาอีกด้วย ในเดือนเมษายนของทุกปีที

หมู่บ้านจะมีประเพณีสักการะพระธาตุและพิธีสงฆ์ร้อยพระบาท เพื่อให้ชาวบ้านและผู้ศรัทธาได้มาสักการะภายในถ้ำดอยผาปูนแห่งนี้ยังมีจุดชมวิวที่สวยงาม สามารถมองเห็นอำเภอแม่ทะได้ในมุมกว้าง โดยเฉพาะในตอนเย็นเมื่อพระอาทิตย์ตกดิน นอกจากนี้ที่ดอยผาปูนยังมีธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และสวยงามรอคอยให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัส ไม่ว่าจะเป็นหน้าผา ถ้ำ 9 แห่ง บ่อน้ำสามพี่น้อง และภูผาที่มีฐานรูปสัตว์ต่างๆ

ปางหัตถกรรม (ลานหัตถกรรม) ปางงานหัตถกรรม (ปางเป็นภาษาถิ่น แปลว่า ลาน) เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางหัตถกรรมท้องถิ่นที่เป็นวิถีชีวิตของชาวบ้านหลุกที่สืบทอดต่อกันมายาวนาน ซึ่งปางงานหัตถกรรมนี้จะเป็นสถานที่ที่ชาวบ้านมารวมตัวกันทำงานหัตถกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการแกะสลัก การสานตะกร้า และการทำดอกไม้ โดยปางงานหัตถกรรมนี้จะกระจายอยู่ทั่วไปภายในหมู่บ้าน นักท่องเที่ยวจึงสามารถเดินหรือปั่นจักรยานเที่ยวชมการ

ทำงานหัตถกรรมของแต่ละปางได้ นอกจากนี้ที่นักท่องเที่ยวที่สนใจยังสามารถทดลองแกะสลักไม้หรือทำหัตถกรรมอื่นๆ ได้

2. วิถีชีวิตของชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก

ชาวบ้านหลุกแต่ละคนจะประกอบอาชีพแตกต่างกันไปส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนหนึ่งได้ยึดการทำงานหัตถกรรมเป็นอาชีพหลัก อีกส่วนหนึ่งก็จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมควบคู่ไปกับการทำงานอื่นในยามว่าง เช่น การแกะสลักไม้ การทำตะกร้า การทำดอกไม้จากเศษไม้ และการทำไม้เสียบธูป เมื่อถึงฤดูทำนาช่างแกะสลักบางคนก็จะพักงานแกะสลักและไปปลูกข้าวเพียงอย่างเดียว แต่บางคนก็ยังคงทำงานแกะสลักควบคู่ไปด้วย โดยจะปลูกข้าวในตอนกลางวันและทำงานแกะสลักในตอนกลางคืน ชาวบ้านหลุกส่วนใหญ่จะตื่นไปตลาดสดภายในหมู่บ้านเพื่อหาซื้อของมาทำอาหาร ตั้งแต่ตี 4-ตี 5 หลังจากที

รับประทานอาหารเช้าและทำธุระส่วนตัวเสร็จแล้วก็จะแยกย้ายกันไปทำงานของตน คนที่ทำอาชีพแกะสลักเป็นอาชีพหลักก็จะนั่งทำงานแกะสลักไม้ที่บ้าน บางคนก็อาจจะมาทำที่ศูนย์ โดยทุก ๆ วันจะมีช่างแกะสลักเจ้าประจำมารับอุปกรณ์การแกะสลักไม้จากที่ศูนย์เพื่อกลับไปแกะสลักให้เป็นรูปต่าง ๆ ตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ภายในศูนย์แกะสลักนั้นจะมีการใช้เลื่อยยนต์ตัดไม้ตั้งแต่เช้าจนถึงเวลาประมาณ 9 นาฬิกา เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ยังไม่ร้อนมากนัก อีกทั้งการใช้เลื่อยยนต์ยังมีเสียงดัง หากทำในตอนกลางวันก็อาจไปรบกวนสมาธิของช่างแกะสลักคนอื่นได้ ช่างแกะสลักที่มาทำงานที่ศูนย์จะนั่งแกะสลักจนถึงเวลาประมาณ 17 นาฬิกา สำหรับงานที่ต้องใช้เวลาในการแกะสลักมาก ทำให้ไม่สามารถแกะสลักเสร็จภายในวันเดียว ช่างก็จะกลับมาทำต่อในวันรุ่งขึ้นหรือ ทำที่บ้านของช่างแต่ละท่านโดยใช้บริเวณหน้าบ้าน ลานข้างบ้าน เป็นต้น

นอกจากจะมีการจัดงานตามประเพณีทางศาสนาแล้ว ที่หมู่บ้านหลุกแห่งนี้ยังมีวัฒนธรรมประเพณีอื่นที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ เช่น งานประเพณีตักน้ำข้าวจีข้าวหลาม ซึ่งจะทำทุกเดือน พฤศจิกายน แต่ละบ้านจะนำข้าวใหม่มาทำข้าวหลามแล้วนำไปรวมกันที่วัด จากนั้นจะนำเอาไม้จี่หรือไม้ที่เหลาหนามออกแล้วมาทำให้มีรูปทรงคล้ายองค์พระธาตุแล้วนำไปทำพิธีเพื่อเป็นการบูชาข้าวใหม่ และเพื่อขอบคุณสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ทำให้สมาชิกในหมู่บ้านสามารถปลูกข้าวได้สำเร็จด้วยดี ทั้งยังเป็นการทำบุญข้าวใหม่ไปให้ญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้วด้วยนอกจากนั้นยังมีประเพณีไหว้ผีเจ้าบ้าน ซึ่งจะมีการอัญเชิญวิญญาณพ่อบ้านหรือวิญญาณบรรพบุรุษผู้คอยปกป้องรักษาหมู่บ้านมาเข้าทรง สมาชิกในหมู่บ้านก็จะเอาของไปเซ่นไหว้บูชาให้พ่อบ้านปกป้องรักษาหมู่บ้านต่อไป

วิเคราะห์ประเด็นการสัมภาษณ์กลุ่มของผู้นำชุมชนและสภา ชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก

1. สภาพปัญหาการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก

ป้ายบอกทาง สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก มีปัญหาในเรื่องเส้นทางของการเดินทางที่คับแคบ และมีสายไฟที่อยู่ในระดับต่ำส่งผลให้รถทัวร์ที่เข้ามาเกิดความไม่สะดวก ป้ายบอกทางที่เว้นระยะทางไกลและมีมีป้ายบอกทางในจำนวนน้อย

การประชาสัมพันธ์ การอัปเดตข้อมูลบนระบบอินเทอร์เน็ตไม่อัปเดตเป็นปัจจุบันและ การสืบค้นค่อนข้างยาก การประชาสัมพันธ์และการนำเสนอข้อมูลบนหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือแผ่นพับชาวบ้านไม่มีความรู้ในการจัดทำ สื่อเหล่านี้และมีเจ้าหน้าที่เข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนน้อย

เศรษฐกิจ ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันนั้นค่อนข้างที่จะตกต่ำ ทำให้ความต้องการซื้อผลผลิต สินค้า การแกะสลักไม้น้อยลง รวมไปถึงการส่งผลต่อระบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่สภาพการเงินไม่คล่องตามภาวะเศรษฐกิจและและนักท่องเที่ยวเกิดการเปรียบในสินค้าซึ่งเป็นสินค้าจากบ้านหลุกไปจำหน่ายที่เช่น บ้านถวาย จังหวัดเชียงใหม่ และนักท่องเที่ยวมองในเส้นทางการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ซึ่งบ้านหลุกห่างไกลจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

ความสามัคคีของชุมชน ในปัจจุบันชาวบ้านในแต่ละชุมชนมีวิถีชีวิตที่ต่างคนต่างอยู่มากขึ้น การพึ่งพาอาศัยกันน้อยลง รวมไปถึงเรื่องการเมืองการปกครองทำให้การพัฒนา การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในชุมชน ไม่มีประสิทธิภาพ

2. การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก

การมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนบ้านหลุกนั้น การมีส่วนร่วมส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องของการช่วยแนะนำพื้นที่ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน การประชุมและออกความคิดเห็นในทิศทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเรื่องการมีส่วนร่วมการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์จะมีผู้นำชุมชนเป็นหลักในการส่งเสริม และ

ขอความร่วมมือจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ทะ เข้ามาให้ความรู้ เพิ่มทักษะในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ในการแกะสลักผลงานและที่สำคัญคือทำให้ความรู้เพิ่มทักษะเรื่องการตลาดแก่ผู้ประกอบการและชุมชน

3. เสนอแนะแนวทางการประชาสัมพันธ์ชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก

- จัดทำแผนที่การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวบ้านหลุกให้มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน
- การอบรมฝึกทักษะการสร้างผลงานที่สร้างสรรค์และแปลกใหม่ตรงตามความต้องการของตลาด
- มีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ทะ หอการค้าจังหวัดลำปาง

สำนักงานประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัด นักท่องเที่ยว หรือแม้แต่อาสาสมัครในการทำและพัฒนาสื่อการประชาสัมพันธ์ ในรูปแบบต่างๆ และเสนอแนะทางจังหวัดมีส่วนร่วมช่วยฟื้นฟูและประชาสัมพันธ์

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการประชาสัมพันธ์ทั้งภายนอกและภายในของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก ตำบลนาครี อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักท่องเที่ยวจำนวน 200 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 มีสถานภาพสมรส จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 61.80 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย / ประกอบธุรกิจส่วนตัวจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 มีรายได้ต่อเดือน 10,001–15,000 บาท จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 มาท่องเที่ยวชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุกเป็นกลุ่มจำนวน 3–5 คน จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 49.40 มาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 มาท่องเที่ยวเป็นครอบครัวจำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 83.00 และการทราบข้อมูลมาท่องเที่ยวจากเว็บไซต์และอินเทอร์เน็ตมากที่สุด จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 74.50 ตามลำดับ

2. ความพึงพอใจ

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์ทั้งภายนอกและภายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุกผลการศึกษาพบว่าระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง โดยการประชาสัมพันธ์ นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากที่สุดคือ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนแกะสลักไม้ กิจกรรมศูนย์แสดงสินค้า แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจน้อยที่สุด คือการประชาสัมพันธ์ในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับ บุญยศิริ บุญชู⁵ ได้ศึกษา ความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการชาวไทยต่อประสิทธิภาพของสื่อประชาสัมพันธ์ในโบราณสถานเวียงกุมกาม จากการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการชาวไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุต่ำกว่า 20 ปีอยู่ในระดับการศึกษาปริญญาตรี เป็นนักเรียน นักศึกษามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือตอนบนคือ จังหวัดเชียงใหม่ ลำปางลำพูน เชียงราย สำหรับด้านสื่อประชาสัมพันธ์พบว่าผู้ใช้บริการชาวไทยมีความพึงพอใจสื่อประชาสัมพันธ์จากวิทยากรบรรยายที่สุด ส่วนสื่อประชาสัมพันธ์อื่นคือป้ายบอกทางและสไลด์มันดิวิชชั่น พึงพอใจระดับดี และแผนพับเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่ได้รับความพึงพอใจน้อยที่สุด

⁵ บุญยศิริ บุญชู, ความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการชาวไทยต่อประสิทธิภาพของสื่อประชาสัมพันธ์โบราณสถานเวียงกุมกาม, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.

3. แบบสอบถามจากประชาชนที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนแกล้งไม้บ้านหลุก

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นประชาชนในชุมชนแกล้งไม้บ้านหลุก หมู่ที่ 6 , หมู่ที่ 11 และหมู่ที่ 12 โดยส่วนใหญ่ของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 58.50 อยู่ในช่วงอายุ 31–40 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 มีสถานภาพสมรส จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 84.50 โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 38 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 26 โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแกล้งไม้บ้านหลุก ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว บอกกล่าว เชิญชวนมาเที่ยว จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 รองลงมาคือการเข้าร่วมประชุมออกความคิดเห็นของชุมชน จำนวน 82 คนคิดเป็นร้อยละ 41.00

4.การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวชุมชนแกล้งไม้บ้านหลุก ตำบลนาครี อำเภอนาครี จังหวัดลำปาง พบว่า การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวชุมชนแกล้งไม้บ้าน หลุก ตำบลนาครี อำเภอนาครี จังหวัดลำปางนั้น ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในลักษณะการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ประวัติชุมชน การช่วยเหลือดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในเรื่องการจัดหางบประมาณมาสนับสนุนกิจกรรมการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การจัดการนำเที่ยวประชาชนยังมีส่วนร่วมน้อย

5. สภาพปัญหาการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแกล้งไม้บ้านหลุกความต้องการของชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

ป้ายบอกทาง สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวชุมชนแกล้งไม้บ้านหลุก มีปัญหาในเรื่องเส้นทางของการเดินทางที่คับแคบ และมีสายไฟที่อยู่ในระดับต่ำส่งผลให้รถทัวร์ที่เข้ามาเกิดความไม่สะดวก ป้ายบอกทางที่เว้นระยะทางไกล และมีป้ายบอกทางในจำนวนน้อย

การประชาสัมพันธ์/ สื่อประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว การอัปเดตข้อมูลด้านการท่องเที่ยวบนระบบอินเทอร์เน็ตไม่อัปเดตเป็นปัจจุบัน และการสืบค้นค่อนข้างยาก การประชาสัมพันธ์และการนำเสนอข้อมูลบนหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือแผ่นพับชาวบ้านไม่มีความรู้ในการจัดทำสื่อเหล่านี้และมีเจ้าหน้าที่เข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนน้อย และ

เศรษฐกิจ ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันนั้นค่อนข้างที่จะตกต่ำ ทำให้ความต้องการซื้อผลผลิต สินค้า การแกล้งไม้บ้านหลุก รวมไปถึงการส่งผลกระทบต่อระบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่สภาพการเงินไม่คล่องตามสภาวะเศรษฐกิจ และและนักท่องเที่ยวเกิดการเปรียบในสินค้าซึ่งเป็นสินค้าจากบ้านหลุกไปจำหน่ายที่อื่น เช่น บ้านถวาย จังหวัดเชียงใหม่ และนักท่องเที่ยวมองในเส้นทางการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ซึ่งบ้านหลุกห่างไกลจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

ความสามัคคีของชุมชน ในปัจจุบันชาวบ้านในแต่ละชุมชนมีวิถีชีวิตที่ต่างคนต่างอยู่มากขึ้น การพึ่งพาอาศัยกันน้อยลง รวมไปถึงเรื่องการเมืองการปกครองทำให้การพัฒนา การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในชุมชน ไม่มีประสิทธิภาพ

แนะแนวทางการประชาสัมพันธ์ชุมชนและสลักไม้บ้านหลุก

- จัดทำและพัฒนาแผนที่การประชาสัมพันธ์บ้านหลุกจากจังหวัด
- การอบรมฝึกทักษะการสร้างผลงานที่สร้างสรรค์และแปลกใหม่ตรงตามความต้องการของตลาด
- มีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่ทะ หอการค้าจังหวัดลำปาง สำนักงานประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจังหวัด นักท่องเที่ยว หรือแม้แต่อาสาสมัครในการทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชนหรือเข้ามาอบรมเพิ่มทักษะให้กับเยาวชน ตัวแทน ผู้นำในชุมชนในการทำสื่อการประชาสัมพันธ์
- ให้ทางจังหวัดช่วยฟื้นฟูและให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้กับชุมชนและสลักไม้บ้านหลุกมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณี ชุมชนและสลักไม้บ้านหลุก ตำบลนาคร้ว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ซึ่งได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยใช้แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งนี้สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

การพัฒนาการแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและสลักไม้บ้านหลุกพบว่าผู้นำและประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐ / เอกชน เข้ามาให้ความสำคัญและช่วยเหลือในด้านการประชาสัมพันธ์ของชุมชนและสลักไม้บ้านหลุก การพัฒนาเส้นทางเข้าสู่ชุมชนและสลักไม้ หรือเส้นทางเชื่อมโยงไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีระยะทางใกล้เคียงกัน ส่งเสริมเพิ่มทักษะการตลาดและการทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้กับคนในชุมชนสนับสนุนงบประมาณและจัดหาทุนเข้ามาช่วยในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับ บูฮาลิส (Buhalis)⁶ ได้กล่าวถึงกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวต้องมีการพัฒนาปัจจัย 6 ประการ (6As) ซึ่งประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) โปรแกรมการท่องเที่ยว (Available Packages) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และบริการเสริม (Ancillary Services) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพราะแหล่งท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวอย่างใดอย่างหนึ่งในให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมชม สิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวแบ่งได้ 4 ประเภท ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และการให้ความบันเทิง

2. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากอีกอย่างหนึ่งในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องมีเส้นทางหรือเครือข่ายคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้น ตลอดจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกันระหว่างแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งกับอีกแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งที่อยู่บริเวณใกล้เคียง อีกทั้งต้องมีที่จอดรถหรือสถานีรถไฟหรือท่าเรือหรือท่าอากาศยานเพื่อให้ธุรกิจการขนส่งสามารถนำนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

⁶ Buhalis, D. **Strategic uses of information technologies in the tourism industry**. Tourism

3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ได้รับความสะดวกสบายและความประทับใจ เกิดความรู้สึกปลอดภัย ทำให้นักท่องเที่ยวอยากอยู่ท่องเที่ยวในระยะเวลาที่นานขึ้น เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ภัตตาคาร โทรศัพท์ แผนที่ ร้านขายของ เป็นต้น

4. โปรแกรมการท่องเที่ยว (Available Packages) เป็นการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูปไว้สำหรับนักท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกสบาย ซึ่งอาจเป็นการเตรียมการโดยเจ้าของโรงแรมรีสอร์ท หรือโดยหน่วยงานภาครัฐที่อาจจัดเป็นโปรโมชั่นส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจต่อการท่องเที่ยวก็ได้

5. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) คือ กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถกระทำได้ในระหว่างเดินทางท่องเที่ยว โดยมีอยู่หลายรูปแบบ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำได้ตามความถนัดและความสนใจ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมบนบก กิจกรรมทางน้ำ กิจกรรมทางอากาศ หรือแม้แต่การดำดิ่งลงสู่ใต้ท้องทะเล เช่น กิจกรรมผจญภัย เป็นอีกกิจกรรมที่ได้รับความนิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้รักความท้าทาย ต้องการความแปลกใหม่ และทดสอบแรงใจของตนเอง ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จำเป็นต้องมีผู้ทักษะความรู้ในกิจกรรมนั้นๆ ดูแลและแนะนำในเบื้องต้น เช่น การปีนหน้าผาและการไต่จากหน้าผาสูง การกระโดดร่มดิ่งพสุธา การยิงปืนบีบีกัน การดำน้ำลึก การพายเรือคายัค ฯลฯ แต่ถ้าเป็นนักท่องเที่ยวที่รักสุขภาพกาย กิจกรรมที่เป็นที่นิยม คือ การทำสปา ชดผิว นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่องสัตว์ ดูนก เดินป่า กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงประเพณี และวัฒนธรรม นั่งเรือล่องแม่น้ำลำคลอง กิจกรรมในค่ายทหาร และอื่นๆ อีกมากมาย

6. บริการเสริม (Ancillary Services) เป็นบริการที่นอกเหนือจากบริการขั้นพื้นฐานสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว เช่น ธนาคาร ไปรษณีย์ โรงพยาบาล ร้านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยปกติการบริการนี้ทางภาครัฐจะเป็นผู้จัดหาและพัฒนาเพื่อบริการแก่ประชาชนของตนเอง ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นผลพลอยได้ในการรองรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

เนื่องจากชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุณนั้นยังมีปัญหาในเรื่องการประชาสัมพันธ์ ชุมชนจึงต้องการที่จะให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนหรือหน่วยงานที่มีความรู้ มีหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเข้ามาส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนมีทักษะความรู้ในการสร้างสรรค์และผลิตทั้งสื่อและสินค้าให้เป็นที่ยอมรับ นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุณสอดคล้องกับ วิรัช ลภิตตกุล⁷ ที่กล่าวถึงสื่อประชาสัมพันธ์ว่าเป็นเครื่องมือและสื่อกลางในการสื่อสารจากองค์กรสู่กลุ่มเป้าหมายการสร้าง ความสัมพันธ์อันใกล้ชิดให้เกิดขึ้นระหว่างองค์กรกับสาธารณชนในปัจจุบัน สื่อในการประชาสัมพันธ์มีมากมายและหลากหลาย อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีของโลกอย่างไรก็ตามสามารถแบ่งสื่อประชาสัมพันธ์หลักๆ โดยพิจารณาตามลักษณะของสื่อได้เป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. สื่อบุคคล หมายถึง ตัวบุคคลที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ สื่อบุคคลจัดได้ว่าเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพสูงในการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการโน้มน้าวจิตใจ เนื่องจากติดต่อกับผู้รับสารโดยตรง ส่วนใหญ่อาศัยการพูดในลักษณะต่างๆ เช่น การสนทนาพบปะพูดคุย การประชุม การสอน การให้สัมภาษณ์ การได้วาที การอภิปราย การปาฐกถาและการพูดในโอกาสพิเศษ แต่สื่อบุคคลมีข้อจำกัด คือ ในกรณีที่เนื้อหาเป็นเรื่องซับซ้อน การใช้คำพูดอย่างเดียวอาจไม่สามารถสร้างความเข้าใจได้ทันทีและเป็นสื่อที่ไม่ถาวร ยากแก่การตรวจสอบและอ้างอิงนอกจากจะมีผู้บันทึกเสียงหรือจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเอาไว้

⁷ วิรัช ลภิตตกุล, การประชาสัมพันธ์ สื่อมวลชน การโฆษณา. (สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: กรุงเทพมหานคร, 2548).

2. สื่อมวลชน จากข้อจำกัดของสื่อบุคคลที่ไม่สามารถใช้เป็นสื่อกลางถ่ายทอดข่าวสาร เพื่อการประชาสัมพันธ์สู่คนจำนวนมากพร้อมกันในเวลาเดียวกันอย่างรวดเร็ว มนุษย์จึงได้พัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสาร และเกิดเป็นสื่อมวลชนเพื่อมารับใช้ภารกิจดังกล่าว สื่อมวลชนอาจแบ่งประเภทตามคุณลักษณะของสื่อได้เป็น 5 ประเภท คือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และภาพยนตร์ ทั้งนี้ หนังสือพิมพ์และนิตยสารมีความคงทนถาวร สามารถนำข่าวสารมาอ่านใหม่ได้ซ้ำ แต่มีข้อจำกัดสำหรับบุคคลที่ตาบอดหรืออ่าน หนังสือไม่ออกส่วนสื่อวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่ส่งไปได้ไกลเพราะใช้คลื่นวิทยุ ไม่มีข้อจำกัดด้านการขนส่ง เหมือนสื่อสิ่งพิมพ์ และสามารถรับฟังในขณะที่ทำอย่างอื่นไปด้วยได้ แต่มีข้อจำกัด คือ ผู้ฟังไม่สามารถย้อนกลับมาฟังใหม่ได้ ดังนั้นหากมิได้ตั้งใจฟังก็จะไม่ได้รับข่าวสารอย่างสมบูรณ์ สื่อวิทยุโทรทัศน์ และภาพยนตร์ จัดเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารมากที่สุด เนื่องจากสามารถเห็นภาพเคลื่อนไหวและได้ยินเสียงทำให้การรับรู้เป็นไปได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพสื่อวิทยุโทรทัศน์และภาพยนตร์จัดเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารมากที่สุด เนื่องจากสามารถเห็นภาพเคลื่อนไหวและได้ยินเสียงทำให้การรับรู้เป็นไปอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

3. สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ที่หน่วยงานเป็นผู้ผลิตและเผยแพร่ไปสู่กลุ่มเป้าหมาย ด้วยวัตถุประสงค์ในการผลิตและรูปแบบแตกต่างกันออกไป เช่น แผ่นปลิว แผ่นพับ โปสเตอร์ จดหมายข่าว วารสาร เอกสารเผยแพร่ หนังสือในโอกาสพิเศษ รายงานประจำปี เป็นต้น ปัจจุบันความนิยมในการใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ มีอยู่มากและมีรูปแบบที่หลากหลายออกไปอีกมากมาย เช่น ในรูปปฏิทิน รูปลอก สมุดบันทึก ซึ่งล้วนแต่เป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีอายุการใช้งานนาน แต่มีข้อจำกัดในเรื่องการนำเสนอเนื้อหาซึ่งต้องให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น แผ่นพับที่เขียนด้วยภาษาวิชาการ ถ้าส่งไปให้ประชาชนในชนบท อาจจะไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาที่ต้องการประชาสัมพันธ์ได้เลย

4. สื่อโสตทัศน์ เป็นสื่อที่ผู้รับสามารถรับได้ทั้งภาพ และหรือเสียงโดยปกติสื่อโสตทัศน์แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นสื่อวัสดุและส่วนที่เป็นสื่ออุปกรณ์ โดยสื่อวัสดุอาจจะสามารถใช้ได้ด้วยตัวเองโดยตรง เช่น ภาพวาด แบบจำลองหรือของตัวอย่าง หรืออาจต้องนำไปใช้ร่วมกับสื่ออุปกรณ์ เช่น เทปบันทึกเสียง เทปวีดิทัศน์ ฟิล์มภาพยนตร์ แผ่นซีดีรอม เป็นต้น ส่วนที่เป็นสื่ออุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง เครื่องเล่นวีดิทัศน์ เครื่องฉายภาพยนตร์และเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ในปัจจุบันคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีอิทธิพลอย่างมาก ในการติดต่อสื่อสารและในงานประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ โดยใช้สื่อผสม (Multi-media) ได้รับความ นิยมอย่างกว้างขวางเพราะเป็นสื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจได้เป็นอย่างดี เนื่องจากให้ทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียงที่สมจริงเป็นธรรมชาติและผู้รับยังสามารถมีส่วนร่วมและตอบสนองต่อสื่อดังกล่าวได้ ส่วนข้อจำกัด คือ มีความยุ่งยากในการจัดเตรียมอุปกรณ์ ผู้รับต้องมีความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์พอสมควรและต้องใช้ไฟฟ้าหรือแบตเตอรี่เป็นแหล่งพลังงาน นอกจากนี้ในยุคโลกไร้พรมแดน การสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตยิ่งทวีความสำคัญขึ้นเรื่อยๆ และจะกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของพลโลกในอนาคตอันใกล้ อินเทอร์เน็ตมีข้อดีคือสามารถเข้าถึงประชาชนทั่วทุกมุมโลกได้อย่างรวดเร็ว และเป็นการสื่อสารสองทาง ที่ผู้รับสามารถโต้ตอบเพื่อซักถามข้อมูลเพิ่มเติมหรือข้อมูลที่ไม่เข้าใจได้โดยตรงผ่านทางระบบจดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

5. สื่อกิจกรรม ปัจจุบันสื่อนี้มีความหมายขยายขอบเขตกว้างขวางไปถึงกิจกรรมที่สามารถสื่อความรู้สึกรักใคร่ ความรู้ อารมณ์ และเรื่องราวข่าวสารไปสู่กลุ่มเป้าหมายได้สื่อประเภทกิจกรรมมีได้มากมายหลาย รูปแบบ เช่น การจัดประชุม สัมมนา ผูกอบรม การแถลงข่าว การสาธิต การจัดริ้วขบวน การจัดนิทรรศการ การจัดแข่งขันกีฬา การจัดแสดง การจัดกิจกรรมทางการศึกษา การจัดกิจกรรมเสริมอาชีพ การ

จัดกิจกรรมการกุศล โดยสื่อกิจกรรมนี้สามารถปรับปรุงดัดแปลงแก้ไขให้ยืดหยุ่นเหมาะสมกับโอกาสและสถานการณ์ได้ง่ายแต่มีข้อจำกัดคือ ผู้รับมีจำนวนจำกัดเฉพาะกลุ่มที่ร่วมกิจกรรมนั้นๆ เท่านั้น

6. สื่อสมัยใหม่ (Modern Media) นิยมใช้กันในยุคสังคมข่าวสารหรือยุคสารสนเทศ (Information Age) ประเภทของสื่อสมัยใหม่ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ ดาวเทียม (Sattelite) อินเทอร์เน็ต (Internet) การประชาสัมพันธ์ที่จัดทำขึ้นบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งถือว่าเป็นสื่อสมัยใหม่ที่น่าสนใจเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่นเดียวกับสื่ออื่นๆ อินเทอร์เน็ตที่ใช้ทำการประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่ผ่านทาง E-mail หรือระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์และระบบข้อมูลจาก World Wide Web (www.) โดยการจัดทำเป็น Website ของแต่ละแห่งให้ประชาชนเข้าไปติดตามข้อมูลของหน่วยงานได้

โดยการจัดทำสื่อโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ เพื่อการส่งเสริมการขาย เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว (Tourism Promotions) หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งกระบวนการขายโดยบุคคล (Personal Promotion) และไม่ใช่บุคคล (Non-personal Selling) เข้าไป ติดต่อกับลูกค้าเพื่อให้เกิดการซื้อขายสินค้าและบริการขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่ทำให้สินค้าและบริการ เคลื่อนย้ายจากผู้ผลิต หรือจำหน่ายไปยังผู้บริโภคให้มากที่สุด รวดเร็วที่สุด และมีผลกำไรตามที่ธุรกิจ นั้นต้องการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุกตำบลนาครี อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก ดังนี้

1. พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นการแกะสลักไม้ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบสานไว้ให้รุ่นหลัง

2. ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนควรมีบทบาทสำคัญในการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวมากขึ้น และมีการจำหน่ายสินค้าโดยการจะเชื่อมโยงชักชวนชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุกเข้าไปในบริษัทประชารัฐรักสามัคคี จังหวัดลำปาง ในเรื่องการท่องเที่ยวชุมชน รวมไปถึงการสร้างจิตสำนึกให้แก่นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนเอง ในการหวงแหน อนุรักษ์ภูมิปัญญาที่ตนเองมีอยู่ให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนร่วมและเพื่อตนเองด้วยในการเลี้ยงชีพ

3. ควรมีการผลิตสื่อการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวและอัปเดตข้อมูลการท่องเที่ยวของชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุกที่ทันสมัยให้แก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว การจัดสายไฟให้อยู่ในระดับที่ความสูงของรถทัวร์เข้าถึงได้ ถึงควรป้ายบอกทางอย่างชัดเจนตั้งแต่ในตัวเมืองลำปางตลอดจนถึงชุมชนแกะสลักไม้บ้านหลุก และพัฒนาเส้นทางให้มีความสะดวกสบายเชื่อมโยงสู่สถานที่ท่องเที่ยวอื่นในจังหวัดลำปางได้สะดวก

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. สถานการณ์การท่องเที่ยวไทย: ออนไลน์.สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม

2560 จาก http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114.

การท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง. ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง. (ออนไลน์). แหล่งที่มา:

<http://www.lampang.go.th/travel/data/placetour/maetha.htm>, สืบค้นเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม

2559.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. บทวิเคราะห์สถานการณ์การตลาดต่างประเทศ. จุลสารวิชา

อิเล็กทรอนิกส์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย: กรุงเทพมหานคร, 2559.

หมู่บ้านแกะสลักไม้. ข้อมูลหมู่บ้านแกะสลักไม้ เทศบาลตำบลนาครี อำเภอมะ จังหัดลำปาง.

(ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://banlooklampang.myreadyweb.com/article>, สืบค้นเมื่อ 22

สิงหาคม 2559.

เทศบาลตำบลนาครี. ข้อมูลทั่วไปตำบลนาครี. (ออนไลน์). แหล่งที่มา:

<http://www.nakrow.go.th/html/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=1>, สืบค้นเมื่อ

วันที่ 23 สิงหาคม 2559

บุญยศิริ บุญชู. ความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการชาวไทยต่อประสิทธิภาพของสื่อ

ประชาสัมพันธ์โบราณสถานเวียงกุมกาม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.

วิรัช ลภิตตกุล. การประชาสัมพันธ์ สื่อมวลชน การโฆษณา. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย: กรุงเทพมหานคร, 2548.

Buhalis, D. **Strategic uses of information technologies in the tourism industry.**

Tourism Management.Essex : Pearson Education, 2000.

สัมภาษณ์

ผู้ใหญ่มพวงษ์ ใจจา, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 บ้านหลุก ตำบลบ้านหลุก อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง